

9. PRITISCI NA PODNOSIOCE ZAHTJEVA ZA INFORMACIJAMA

9. PRITISCI NA PODNOSIOCE ZAHTJEVA ZA INFORMACIJAMA

Usvajanje Zakona o slobodnom pristupu informacijama predstavlja osnov za uspostavljanje drugačijih relacija između države i građana, jer građani konačno dobijaju mehanizam za direktnu kontrolu rada državnih institucija.

Ova "mala revolucija" naišla je na otpor kod pojedinih struktura sistema, posebno onih čiji rad je do sada bio prekriven velom tajnosti, što svakako ne doprinosi stimulisanju građana da koriste zakonom garantovana prava.

Bilo kakav vid direktnog ili posrednog uticaja na ponosiоca zahtjeva predstavlja ograničenje prava na slobodan pristup informacijama.

Studija slučaja 14: Pismo direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost

U toku praćenja sprovođenja zakona, MANS se susreo sa različitim oblicima pritisaka od strane brojnih institucija koje nisu bile spremne da odgovore na zahtjeve za informacijama, a najdrastičniji primjer svakako predstavlja odnos Agencije za nacionalnu bezbjednost (ANB).

Presudama Upravnog suda donešenim u korist MANS-a, poništena su rješenja ANB kojim se informacije o broju zaposlenih u toj instituciji i broju prisluškivanih i praćenih osoba u toku 2005. godine proglašavaju državnim tajnama.

Nakon objavljivanja presuda u medijima, direktor ANB, 18. oktobra 2006. godine na kućnu adresu izvršnog direktora MANS-a upućuje pismo u kome izražava nezadovoljstvo istupima MANS-a u medijima.

U pismu direktora ANB se između ostalog konstatuje da bi se medijski istupi MANS-a o odnosu građana i ANB "u dijelu javnosti mogli protumačiti na zlonamjerman i tendenciozan način", te da "nema utemeljenja u našim nastojanjima da dovedemo u pitanje povjerenje koje građani Crne Gore imaju u obavljanje poslova i profesionalnost Agencije za nacionalnu bezbjednost"

Nakon toga, otvorenim pismom predsjednicima Države, Skupštine i Vlade MANS je zatražio da se spriječi da pokušaj ugrožavanja privatnosti i sužavanja osnovnih ljudskih prava građana od strane ANB postane pravilo.

Na otvoreno pismo nikada nije dostavljen odgovor, a šef kabineta direktora ANB se javno izvinio, tvrdeći da je pismo koje su dostavili rezultat administrativne greške.

9. Pritisci na podnosiocje zahtjeva za informacijama

REPUBLIKA CRNA GORA
AGENCIJA ZA NACIONALNU BEZBJEDNOST

Broj: 050-02-6372-1/06
Podgorica, 18. 10. 2006.

NVO - M A N S -
BROJ: 025/10
PODGORICA, 24. 10. 2006.

Vanja Čalović
81000 Podgorica
Ul. Đoka Mirasovića 7/15

Povodom Vaših medijskih istupa o odnosu građana i Agencije za nacionalnu bezbjednost, koji bi se u djelu javnosti mogli protumačiti na zlonamjerman i tendenciozan način, obavještavamo da Agencija za nacionalnu bezbjednost dosljedno primjenjuje zakonske norme i rješenja, a naročito ona koja podrazumijevaju uvažavanje evropskih demokratskih standarda. U tom smislu, obavljanje poslova iz djelokruga nacionalne bezbjednosti, što je i osnovna nadležnost Agencije, nije prepreka za transparentan i zakonit tretman podataka i ostalih informacija, koje se nalaze u posjedu Agencije.

U tom smislu, obavještavamo Vas da je Agencija za nacionalnu bezbjednost od usvajanja Zakona o slobodnom pristupu informacija i sačinjavanja Vodiča za pristup primila šest zahtjeva građana za uvid u njihova dosijea, od kojih je odobren uvid u dva slučaja kada je u pasivnom dokumentacionom fondu bivših službi bezbjednosti utvrđeno postojanje tih dosijea. Saglasno članu 18 Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, Agenciji je podnijet jedan zahtjev, na koji je odgovoreno negativno.

U ovom kontekstu, neophodno je podsjetiti i na Uredbu o stavljanju na uvid dosijea vođenih o građanima Republike Crne Gore u Službi državne bezbjednosti, koju je Vlada RCG donijela 2001. godine. U primjeni navedene Uredbe SDB je stekla pozitivno iskustvo i afirmativne ocjene od strane građana koji su vršili uvid u dosijea, ali i domaće i međunarodne stručne javnosti koja je pratila njenu primjenu, iako interesovanje za uvid nije bilo ni približno broju otvorenih dosijea (9014). Naime, tokom propisanog roka primjene Uredbe, oktobar 2001. – oktobar 2002. godine, podnijeta su 274 zahtjeva, od kojih se za 131 građanina ispostavilo da posjeduje dosijea, a pravo na uvid ostvarila su 82 građanina. Neophodno je napomenuti i činjenicu da se Ministarstvo za unutrašnje poslove, odnosno Agencija za nacionalnu bezbjednost i po prestanku važenja Uredbe opredijelila za njenu dalju primjenu, odnosno za uvažavanje svih zahtjeva građana, institucija, novinara i drugih koji su podnošeni i po isteku utvrđenog roka, tako da je sumarno primijeno i rješavano po još 53 zahtjeva.

Ovi podaci nedvosmisleno ukazuju u kolikoj mjeri nema utemeljenja u Vašem nastojanju da kroz medijska obraćanja, ovih dana, dovedete u pitanje povjerenje koje građani Crne Gore imaju u obavljanje poslova i profesionalnost Agencije za nacionalnu bezbjednost.

DIREKTOR
Duško Marković

Pismo direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost od 18. oktobra 2006. godine

9. Pritisci na podnosiocje zahtjeva za informacijama

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora – MANS
Bohrijska bb, Stari Aerodrom, Podgorica
Tel: (381) 652.265; (381) 482.111; Fax: 652.750; Mob: 069.446.094
E-mail: mans@cg.yu; www.mans.cg.yu

Filipu Vujanoviću, Predsjedniku Crne Gore
Ranku Krivokapiću, Predsjedniku Skupštine Crne Gore
Milu Đukanoviću, Predsjedniku Vlade
Željku Šturanoviću, mandataru

Podgorica, 24. oktobar 2006. godine

OTVORENO PISMO

Poštovani,

Obraćam Vam se povodom pisma direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, Duška Markovića, koje mi je sinoć dostavljeno na kućnu adresu, a koje Vam dostavljam u prilogu.

Zvaničnim dopisom na kome se nalazi logo, pečat, djelovodni broj i potpis direktora Agencije, informisana sam da direktor ANB nije zadovoljan mojim nastupima u medijima koji se odnose na rad Agencije.

Kao što Vam je poznato, MANS je nevladina organizacija koja je registrovana i radi u skladu sa crnogorskim zakonima, a partner je Transparency International, najveće međunarodne organizacije koja se bavi problemima korupcije i transparentnosti rada državnih institucija, a svi moji nastupi u medijima, pa i oni koji su se odnosili na ANB, su predstavljali iznošenje stavova MANS-a, a ne moje lično, niti moje porodice.

Stoga sam uvjerena da slanje pisma direktora ANB na moju kućnu adresu predstavlja krajnje neprofesionalan čin.

Koristim ovu priliku i da Vas informišem da na adresi na koju je poslato pismo gospodina Markovića, živim sa mlađim bratom, i da je kancelarija MANS-a na sasvim drugom kraju grada, o čemu je gospodin Marković nesporno dobro informisan, jer je sve dopise MANS-u do sada slao na tu adresu.

Uvjerena da ovakva komunikacija direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost sa građanima nije primjerena demokratskim državama i nadam se da to u Crnoj Gori ne predstavlja pravilo, već izuzetak.

Stoga njegovo pismo doživljavam isključivo kao pokušaj pritiska na mene i moju porodicu.

Takođe, ocjene gospodina Duška Markovića da mojim medijskim nastupima dovedim u pitanje povjerenje građana u obavljanje poslova i profesionalnost Agencije za nacionalnu bezbjednost doživljavam kao pokušaj uskraćivanja jednog od osnovnih ljudskih prava, prava na slobodu misli i govora.

Štaviše, takva konstatacija je apsolutno neutemeljena, jer su naporu MANS-a usmjereni isključivo ka demokratizaciji društva i povećanju transparentnosti rada državnih organa, uključujući i samu ANB, čime nismo dovodili u pitanje način na koji ANB obavlja poslove koji su u nadležnosti te institucije. MANS kao nevladina organizacija, a ne ja lično, niti moja porodica, je sporio zakonitost rada ANB-a i to samo u dijelu sprovođenja Zakona o slobodnom pristupu informacijama, što je presudom potvrdio i Upravni sud.

U nadi da nećete dozvoliti da ugrožavanje privatnosti, pokušaj sužavanja osnovnih ljudskih prava i pritisak na građane Crne Gore od strane Agencije za nacionalnu bezbjednost postane pravilo, očekujem da razmotrite moj slučaj i direktoru Agencije, Dušku Markoviću, ukažete na posljedice koje može imati ovako neprofesionalan čin.

S poštovanjem

Vanja Čalović, izvršni direktor

NVO - MANS -
BROJ 1027/10

Otvoreno pismo predsjednicima Republike, Skupštine i Vlade od 24. oktobra 2006. godine